

Det er meget sjældent, at en Elev forlader Seminariet gældfri. De allerfleste forlader Seminariet med Gæld og nogle af dem endog med en for deres Forhold meget betydelig Gæld. Der er Eksempler paa, at Seminarieelever gaar bort fra Seminarierne med en Gæld paa 3—4,000 Kr. Det er Gæld, som er stiftet ved Kautionslaan. Gangen er den, at Eleven lader sig livsforsikre, og saa faar han Familien eller Venner og Bekendte i hans Hjemstavn til at kautionere for sig, naar han optager et Laan i en Sparekasse eller en Bank. Naar Seminarieeleven saa gaar ud i den praktiske Lærergerning, har han en Gæld, der, som jeg nævnede, for ikke faas Vedkommende naar op til 3—4,000 Kr. Det vil sige, at en saadan Mand bliver en gældbunden Mand saa godt som hele sit Liv. Han begynder som Vikar eller Hjælpelærer for en meget lille Løn, og af denne lille Løn skal han betale Renter og Afdrag af den store Gæld, hvormed han har forladt Seminariet. Enhver vil kunne forstaa, at det er umuligt for ham, og at han herved for lange Tider, maaske for hele Livet, bringes i meget daarlige økonomiske Forhold. Vi havde, som sagt, Sagen fremme i Fjor, og det var mit Haab, at man allerede i Fjor skulde være kommet disse trængende Seminarieelever til Hjælp, men det lykkedes ikke at faa en Ordning gennemført. Derimod er der nu i Aar til Finanslovens anden Behandling stillet et Ændringsforslag om at yde dem 30,000 Kr. I Øjeblikket gives der ordinært til trængende Seminarieelever 60,000 Kr. og ekstraordinært andre 60,000 Kr. Dette ekstraordinære Tilskud vil nu paa Finansloven blive forhøjet med 30,000 Kr., og endvidere er der forhandlet om og stillet i Udsigt, at der ogsaa paa Til lægsbevillingsloven vil blive givet et Tilskud paa 30,000 Kr. Dette sidste Tilskud vil da kunne komme de ældre nuværende Seminarieelever til gode, altsaa dem, der nu er i Seminariets 3die Klasse. Naar Nedgangen ved Seminarierne er saa stor, ligger det blandt andet i, at det er betydelig vanskeligere nu at bestride Udgifterne ved Seminarieopholdet. Privatseminarierne regner, at en Seminarieuddannelse koster 3—400 Kr. mere, end den gjorde, før Dyrtiden indtraadte. Men dertil kommer ogsaa de meget tarvelige Kaar, vi byder de unge Lærere, der gaar ud fra Seminarierne; det skal jo nok afholde Folk fra at søge den Levevej. Det har ogsaa vist sig, at Seminarieeleverne kommer fra andre Samfundsklasser nu end

tidligere. I tidligere Tid var det saaledes, at Gaardmandsklassen for en Del sendte sine Sønner til Seminarierne, men det er sjældent nu, at Gaardmændene lader deres Børn gaa den Vej, for de finder, at Lærervejen er for tarvelig; de foretrækker at lade deres Børn gaa ad andre Veje, og derfor er Tilgangen netop fra denne Samfundsklasse mindre. Jeg anser det for uheldigt. Jeg mener, at det helst skal være saaledes, at Lærerne udgaar fra de Samfundsklasser, hvis Børn har besøgt Folkeskolen, og jeg tror, at Skolen er bedst tjent med, at Tilgangen af Lærerkrafter kommer fra Befolkningens brede Lag, dels fra Gaardmandsstanden og dels ogsaa fra Husmandsstanden og Arbejderstanden. Men de Kaar, der bydes Lærerne, og de Understøttelser og den Hjælp, vi giver til deres Uddannelse, er meget ringe, og det er vel nok en af Grundene til, at Tilgangen til vore Seminarier er gaaet ned til omtrent Halvdelen af, hvad den har været tidligere. Hvis dette Forhold fortsættes, vil det ikke vare saa længe, før vi kommer til at staa overfor en følelig Lærermangel.

Vi har fra Ministeriet udbedt os en Beretning om Haandgerningsundervisningen her i Landet. Denne Beretning er ikke indkommet endnu, men jeg haaber, den vil indkomme, saaledes at den kan komme med i Bilagene til Finanslovens tredie Behandling. Det er en Sag, som vi har vor Opmærksomhed henvendt paa, og som det ogsaa er nødvendigt at tage op til en grundig og alvorlig Overvejelse. Forholdet er det, at der her i Landet findes 12—1300 Folkeskoler, i hvilke man endnu ikke har indført Undervisning i Haandgerning for Skolepiger, og af disse findes maaske de fleste i Landets rigeste og bedste Egne. Jeg synes, det er en stor Skam, at der findes saadanne Skoler i vort Land, og at der ikke ude omkring i Kommunerne — og her maa navnlig rettes en Bebrejdelse mod Sogneraadene og Skolekommissionerne — drages Omsorg for Indførelsen af denne meget nyttige Undervisning for Skolepiger. Der er ogsaa en anden Ting, som burde gøres for at op hjælpe denne Undervisning. Der afholdes aarlig to Kursus, et i København og et i Silkeborg, til Uddannelse af Lærere i Haandgerning i Folkeskolen, men de, som deltager i disse Kursus, er for en stor Del Lærerhustruer og Spiger fra Landet, det vil sige, at det er Folk, som i økonomisk Henseende er meget daarligt stillede, og al den Hjælp og Understøttelse, de faar til